

ČINNOSŤ ŠKOLY A VÝSLEDKY ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

Školský rok 2021/2022 sa nesie v duchu významného 70. výročia od založenia našej školy, pôvodne Vyššej priemyselnej školy stavebnej v Lučenci s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským. Aj v súčasnosti je poslaním školy poskytovať úplné stredné odborné vzdelanie pre technické funkcie v stavebníctve a geodézii s možnosťou pokračovať v štúdiu na vysokých školách. Škola je zameraná na vyučovanie dvoch študijných odborov: 3650 M stavitelstvo a 3692 M geodézia, kartografia a kataster.

Jej história sa začala písať 1. septembra 1951 výnosom Povereníctva školstva, vied a umení v Bratislave. Terajšia hlavná školská budova bola prispôbena pre školské účely z bývalých vojenských peších kasární pôvodne ako učňovská škola, ale už v prvom školskom roku 1951/1952 boli súčasne v odbore Pozemné stavby otvorené dve maturitné triedy. Jedna slovenská a jedna pre uchádzačov s vyučovacím jazykom maďarským. Poskytovali štvorročné denné štúdium ako vyššia priemyselná škola a súbežne ďalšie dve triedy poskytovali nižšie dvojročné štúdium. K dennému štúdiu učňovských škôl v Lučenci a vo Filakove sa pričlenilo aj dvojročné večerné štúdium, o ktoré bol v tom čase veľký záujem. Keďže v povojnovom období nebol dostatok odborníkov, v začiatkoch vypomáhali s vyučovaním odborných predmetov a praktického výcviku skúsení pracovníci pozemných stavieb. Prvý kvalifikovaný vyučujúci odborných predmetov nastúpil až po roku fungovania školy. Keďže takmer všetko sa budovalo od základov, chýbali aj ubytovacie zariadenia. Dochádzajúcim žiakom bolo poskytnuté ubytovanie priamo v škole v dvoch vyhradených triedach. Z hľadiska vyučovania praxe bolo v tom čase výhodou, že do prvého ročníka maturitných tried nastúpili už aj vyučení murári. Ich praktické vedomosti, manuálna zručnosť a nasadenie významne pomohli pri svojpomocnom dobudovaní ďalších školských objektov. O vyššie odborné štúdium v odbore pozemné stavby už onedlho prejavovali záujem uchádzači z celého Slovenska. S narastajúcim počtom žiakov vedenie školy postupne zamestnávalo aj nových prichádzajúcich učiteľov. V tom čase sa už uvažovalo o potrebe výstavby učiteľských bytov, čo sa tiež onedlho stalo realitou. Praktická výpomoc vtedajších študentov stavebnej priemyslovky významne prispela nielen pri svojpomocných stavebných prácach na vlastnej škole, ale aj pri výstavbe malotriednych základných škôl, pri bytovej výstavbe, výstavbe poľnohospodárskych budov, priemyselných podnikov, či kultúrnych a spoločenských objektov. Stavebné práce pod odborným vedením profesorov vykonávali žiaci aj mimo praktického výcviku po vyučovaní, aj v rámci letnej aktivity.

Skíbením teoretických a praktických znalostí dostali prví abiturienti kvalitný základ, ktorý naplno zúročili pri svojom ďalšom štúdiu. Mnohí z nich sa po ukončení vysokoškolského štúdia na stavebných fakultách vrátili do školy s titulom stavebný inžinier, aby nadobudnuté odborné znalosti mohli šíriť a odovzdávať ďalším generáciám budúcich mladých stavbárov.

Prehľad odbornej činnosti žiakov na realizovaných stavbách a projektoch

Doba v povojnových päťdesiatych rokoch všeobecne vyžadovala budovanie nových pozemných stavieb, ale aj obnovu a rekonštrukcie existujúcich budov.

Keďže škola mala v tom čase len hlavnú budovu, chýbajúce objekty v areáli bolo potrebné dobudovať. Pustili sa do toho svojpomocne a s nadšením prví študenti odboru **POZEMNÉ STAVBY** (neskôr **POZEMNÉ STAVITEĽSTVO**) pod vedením svojich profesorov, a tak v rámci praktického výcviku, ale aj vo svojom voľnom čase svojpomocne zrekonštruovali v roku 1951 prvú provizórnu telocvičňu. Od roku 1952 sa podieľali aj na realizácii výstavby učiteľských bytov, ktoré boli dokončené a odovzdané v roku 1958. Začiatkom šesťdesiatych rokov študenti tiež svojpomocne vybudovali školské laboratórium. Nová budova telocvične s kotolňou od základov vyrástla v rokoch 1967 až 1969 a v rokoch 1975 až 1979 bola v areáli školy pristavaná budova dielní pre odborné predmety. Okrem svojpomocných prác na týchto objektoch študenti lučeneckej stavebnej priemyslovky pracovali aj pri výstavbe dvoch tried Gymnázia vo Filákovke a v roku 1957 na stavbe spoločnej telocvične dnešnej Obchodnej akadémie a Strednej zdravotníckej školy Lučenec. Nakoľko takmer v každej obci chýbali malotriedne základné školy, o prácu núdza nebola. Naši študenti pomáhali v rámci brigád a letných aktivít na výstavbe základných škôl v obci Tuhár, Dolná Bzová, Podrečany, Závada, Vrbovka, Polianky, Halič, Petrovec a Nemecká. Vtedajšia Vyššia priemyselná škola stavebná v Lučenci bola za budovateľskú činnosť v povojnových rokoch niekoľkokrát ocenená, najvyššie vyznamenanie jej bolo udelené Ministerstvom školstva v Prahe za výstavbu malotriednych škôl v roku 1963 po ukončení výstavby budovy ZŠ v Petrovci. V rámci iných stavieb sa vtedajší študenti podieľali na realizácii výstavby lučeneckého letného kina s premostením nad Tuhárskym potokom, na výstavbe internátu pre OSP Lučenec, na stavbe budovy nákupného strediska vo Vrbovke, na stavbe údolnej stanice lyžiarskeho vleku Kokava nad Rimavicou - Háj, na stavbe Domu oddychu v Lučenci (1955), v Banskej Bystrici (1959), v Sliači (1953), vo Veľkom Krtíši a v Detve (1952). V roku 1959 pomáhali na výstavbe JSŠ Rimavská Sobota, v tom istom roku na stavbe budovy SOŠ hutníckej v Tisovci, realizovali výstavbu dielní pre III. ZŠ v Lučenci, v r. 1960 zrealizovali stavbu skleníka pre susednú II. ZŠ v Lučenci, v roku 1972 pracovali na stavbe kotolne pre VI. ZŠ Lučenec a v rokoch 1970-1972 pomáhali pri budovaní stavby školskej budovy IV. ZŠ na Haličskej ceste v Lučenci. V rovnakom období sa aktívne podieľali aj na stavbách priemyselných budov. V rokoch 1951 až 1952 pomáhali pri výstavbe Stavoindustrie Lučenec, v roku 1954 sa podieľali na stavbe závodu Hydináreň Tomášovce, v rokoch 1953 až 1955 pracovali na stavbách budov OSP a Pozemné stavby Lučenec, v roku 1958 pracovali na výstavbe závodu Magnezitka Lovinobaňa. Neskôr v r. 1968 pracovali na stavbe závodu Poľana Opatová a v r. 1973 sa podieľali na budovaní SP Veľký Krtíš. Veľkým podielom práce pomohli naši študenti aj pri výstavbe poľnohospodárskych budov pre roľnícke družstvá. V rokoch 1952 a 1955 pracovali na hospodárskych stavbách v Panických Dravciach, v roku 1954 pomáhali na výstavbe hospodárskych budov pre ošípané v Lovinobani a v Mýtnej a v roku 1958 pomáhali na výstavbe ďalšej hospodárskej budovy kravína v Lovinobani. Z kultúrnych a spoločenských stavieb pomáhali pri výstavbe reštaurácie Biela labuť v Lučenci a v roku 1957 pracovali na výstavbe kultúrneho domu v Dobroči. V rokoch 1958-1961 sa aktívne podieľali na

výstavbe amfiteátra v Lučenci. Začiatkom šesťdesiatych rokov (1960-1961) pracovali na stavbe kultúrneho domu v Maškovej, v rokoch 1968 až 1974 sa podieľali na budovaní lučeneckého zimného štadióna a v r. 1974 pracovali na realizácii výstavby detského dopravného ihriska v Lučenci.

S napredovaním doby sa postupne formovali a menili aj spôsoby a metódy nielen teoretického, ale aj praktického vyučovania. Do vyučovacieho procesu sa začala zavádzať výpočtová technika, pribudli moderné učebné pomôcky, digitálne prístroje a špeciálne vybavenie učební. Dnešní študenti sa v rámci svojich študijných odborov STAVITEĽSTVO a GEODÉZIA, KARTOGRAFIA A KATASTER aj vďaka zavedeniu inovatívnych metód vyučovania a digitalizácie zapájajú aj do riešenia náročnejších projektov. Každoročne pri obhajobe vlastných projektov prezentujú svoje ročníkové práce v rámci celoštátnej súťaže stredoškolská odborná činnosť (SOČ), v ktorej dosahujú umiestnenie aj v najvyšších kolách. Najkvalitnejšie žiacke projekty sú neskôr plnohodnotne využiteľné v praxi, či už pri budovaní nových stavieb, alebo pri realizácii plánovaných rekonštrukcií. Víťazný projekt žiaka našej školy „Rekonštrukcia fary v obci Čerenčany“ bol použitý ako projektová dokumentácia na neskôr zrealizovanú rekonštrukciu obecnej fary, o čom svedčí ďakovný list starostky obce Čerenčany a Cirkevného zboru evanjelickej cirkvi Hrachovo adresovaný vedeniu školy. Začiatkom r. 2020 sme boli oslovení na spoluprácu pri realizácii návrhu Obnova námestia v sídliskovej časti obce Kanianka. Zareagovali sme na nedávnu výzvu Mesta Lučenec na vypracovanie návrhu projektu rekonštrukcie Novohradskej ulice v Lučenci. Skupinová práca prevažne žiakov 4. ročníka bola formou 3D vizualizácie odprezentovaná koncom kalendárneho roka 2021 v priestoroch MsÚ Lučenec pred odbornou komisiou, ktorá uznala vysokú úroveň kvality navrhovaného projektu. Aj týmto sa otvoril priestor pre ďalšie možnosti budúcej spolupráce našej školy s Mestom Lučenec v rámci menších projektov.

Kým to okolnosti dovoľovali, vybraní žiaci našej školy sa každoročne zúčastňovali Medzinárodnej konferencie študentov stredných škôl z oblasti stavebníctva, kde prezentovali vlastné projekty, ktorých odbornú úroveň mali možnosť porovnávať a konfrontovať so študentmi rovnakého odborného zamerania z ostatných zúčastnených krajín. Okrem slovenských študentov svoje práce na tejto súťaži prezentovali mladí stavbári z Nemecka, Talianska, Maďarska, Poľska a Rumunska. V roku 2014 bola organizátorom jubilejného XX. ročníka tohto podujatia poverená naša škola. Cieľom medzinárodných stretnutí mladých stavbárov je zachovať šírenie myšlienky európskeho kultúrneho dedičstva v oblasti stavebníctva a architektúry. K podpore rozvoja kreativity mladých stavbárov v nedávnom období prispela aj účasť našich žiakov v súťaži Kreativne stavbárske ruky v maďarskom Székesfehérvári, či úspešné zapojenie sa do projektov firiem Velux, alebo Semmelrock. Naši žiaci v rámci odbornej praxe pomáhali aj iným školám. Pracovali na návrhu rekonštrukcie budovy Strednej zdravotníckej školy v Lučenci, na zameraní a návrhu rekonštrukcie budovy Gymnázia B. S. Timravy v Lučenci a riešili aj projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu Strednej odbornej školy vo Filákovke.

Študijný odbor Staviteľstvo bol od septembra 2012 rozšírený o zameranie **ZÁHRADNÁ A KRAJINNÁ TVORBA**. Tento krok otvoril priestor aj celkom novým zaujímavým výzvam. V rámci odbornej praxe ako prvá vyrástla v areáli školy drobná drevená stavba, ktorá je využívaná ako školský altánok. Žiaci študijného odboru staviteľstvo so zameraním na záhradnú a krajinnú tvorbu sa v areáli školy realizovali pri úpravách terénu, ako aj pri výsadbe drevín, kríkov a okrasných rastlín. Na udržiavanie zelene využívajú ako zdroj závlahy vodu z existujúcej studne, ktorá bola v roku 2015 tiež v rámci odbornej praxe svojpomocne zrekonštruovaná, aby spĺňala požiadavky súčasnej doby aj z estetického hľadiska. Prvá výzva prišla v roku 2015, keď bola naša škola požiadaná o spoluprácu pri renovácii historického parku neorenesančného kaštieľa v Podrečanoch. Po dohode s vedením školy naši žiaci v rámci praxe pomáhali pri renovácii obrovského dvojhektárového areálu tejto vzácnej kultúrnej pamiatky. V súčasnej dobe je v štádiu rokovania zmluva o budúcej spolupráci, na základe ktorej by naši žiaci v rámci študijného odboru staviteľstvo a záhradná a krajinná tvorba mohli byť nápomocní pri vypracovaní návrhov projektov a 3D modelov navrhovaných stavieb s digitálnou vizualizáciou. Každé oslovenie na spoluprácu bude pre našich žiakov novou výzvou a to nielen pri navrhovaní nových projektov. Vieme byť nápomocní pri návrhoch rekonštrukcií existujúcich objektov, pri revitalizácii centrálnych zón, pri realizácii záhrad a návrhoch krajinných úprav, pri obnove a revitalizácii námestí, parkov, kultúrnych pamiatok a oddychových zón. Súčasťou spolupráce s mestom Lučenec bude aj starostlivosť o zeleň v rámci vyhradenej časti mestského parku, nakoľko lokalita sa nachádza v tesnej blízkosti areálu našej školy.

Prvé triedy v študijnom odbore **GEODÉZIA** sa otvárali v školskom roku 1979/1980 a vďaka tomu, že sme boli jediná škola na Slovensku, ktorá ponúkala štúdium v tomto odbore aj pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským, prichádzali k nám študovať záujemcovia z celého Slovenska. Aj tento študijný odbor prešiel s podporou interaktívneho vzdelávania výraznou transformáciou vďaka používaniu moderného geodetického a geoinformatického hardvéru a softvéru. Od šk.r. 1997/1998 sa vyučuje pod názvom **GEODÉZIA, KARTOGRAFIA A KATASTER**. Vyučovanie pomocou informačných technológií si vyžiadalo obohatenie o novoprofilované predmety a tak v šk.r. 2012/2013 sme v rámci odboru GKK rozšírili ponuku o voliteľné smerovanie Geodézia - GIS (geografické informačné systémy) s posilnenou výučbou geoinformaticky orientovaných predmetov. Neoddeliteľnou súčasťou takejto formy vzdelávania je kvalitné softvérové, digitálne a prístrojové vybavenie školy. S využitím tejto techniky, ako aj geoinformatických a webmapových služieb sa naši žiaci v rámci odbornej praxe pod vedením svojich pedagógov podieľajú na rôznych zaujímavých spoluprákach, ako zameriavanie už spomínaného areálu kaštieľa v Podrečanoch, vypracovanie mapy prítipovodňových opatrení s kalkuláciou objemov zachytenej vody, či viac ako 70 polohopisných plánov a tabuľkových evidencií vypracovaných na základe požiadaviek správcov mestských a obecných cintorínov. Naši žiaci sa podieľali v rámci revitalizácie obce Polichno na zameraní pamiatkovej zóny a na zameraní kúrie v obci Hrnčiarska Ves, čo sa následne stalo podkladom pre študentov architektúry.

V rámci spolupráce s Mestom Lučenec žiaci vykonali zameranie mestského parku v Lučenci a predprojektové zameranie cyklochodníka v úseku Lučenec-Vidiná pre projektový zámer cyklotrasy. V rámci odbornej praxe zdokumentovali práce pre pamiatkový prieskum pri stavbe parkoviska pod hradom Fil'akovo, vypracovali dokumentáciu zaujímavého pamiatkového výskumu, ktorý sa realizoval pri rekonštrukcii kostola v obci Kalinovo časť Hrabovo a podieľali sa aj na viacročnom výskume mapovania výskytu denných motýľov v lokalite Veľký Blh. Ostatné projekty v rámci študijného odboru GKK boli realizované viacmenej na akademickej úrovni v rámci riešenia súťažných projektov stredoškolskej odbornej činnosti, alebo ročníkových prác. Kým to situácia dovoľovala, naši geodeti boli každoročne účastníkmi súťaže **International Geodetic Pentathlon**, známej pod skratkou **IG5**, ktorá sa mimochodom ako nápad zrodila pred mnohými rokmi práve na našej škole. Škola bola niekoľkokrát aj jej organizátorom. Cieľom päťboja je nadväzovanie kontaktov so žiakmi geodetických a geoinformatických stredných škôl z Maďarska, Českej republiky a zo Slovenska. Vzájomné porovnávanie, či konfrontácia získaných teoretických vedomostí a praktických zručností žiakov v danom odbore prehĺbuje partnerstvo a väzby medzi zúčastnenými školami. Súťaží sa v zmiešaných družstvách a hodnotenie zvládnutia úrovne zadaných situácií v teréne prebieha bodovacím systémom s dôrazom na rýchlosť a presnosť. Medzinárodný geodetický päťboj je v regióne strednej Európy jedinečná súťaž. Školy, ktoré sa jej plánujú zúčastniť, sa na ňu vopred cielene pripravujú. Pre vytvorenie adekvátnych podmienok na zabezpečenie súťaže, resp. na prípravu súťažných družstiev, spolupracujeme s viacerými geodetickými spoločnosťami z okolia, ale aj s firmami s celoslovenskou pôsobnosťou.